

Brusel 25. listopadu 2020
(OR. en)

13352/20

MAP 15
MI 522
COMPET 593
IND 222

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Delegace
Č. předchozího dokumentu:	ST 12802/20 CM 4798/20 CM 4978/20
Předmět:	Závěry Rady: Veřejné investice prostřednictvím veřejných zakázek: udržitelné oživení a posílení odolného hospodářství EU – schválení

Delegace naleznou v PŘÍLOZE znění výše uvedených závěrů, které Rada schválila písemným postupem dne 25. listopadu 2020.

Závěry Rady

Veřejné investice prostřednictvím veřejných zakázek: udržitelné oživení a posílení odolného hospodářství EU

RADA EVROPSKÉ UNIE,

PŘIPOMÍNÁJÍC závěry Evropské rady ze dne 21. července 2020, v nichž se uvádí, že plán na podporu oživení Evropy bude vyžadovat masivní investice do udržitelného a odolného oživení, jež bude vytvářet pracovní místa, napravit bezprostřední škody způsobené pandemií COVID-19 a současně bude podporovat ekologické a digitální priority;

PŘIPOMÍNÁJÍC závěry Evropské rady ze dne 2. října 2020¹, v nichž je zdůrazněna potřeba silného a prohloubeného jednotného trhu a vytvoření dalších nástrojů pro řešení deformačních účinků zahraničních subvencí na tento trh;

PŘIPOMÍNÁJÍC, že Evropská unie a její členské státy vytvořily balíček opatření na podporu oživení s cílem posílit pokrizové evropské hospodářství, jenž poskytuje finance na investice zaměřené na zmírnění socioekonomických škod způsobených krizí COVID-19;

ZDŮRAŽŇUJÍC, že společné úsilí není zapotřebí pouze za účelem podpory těch nejpostiženějších podniků, ale rovněž za účelem veřejných investic, které usnadní konvergenci, odolnost a udržitelnost s ohledem na Agendu pro udržitelný rozvoj 2030;

POUKAZUJÍC na důležitou úlohu veřejných investic na cestě k oživení a růstu evropského hospodářství, které bude připraveno na budoucnost, a ZDŮRAŽŇUJÍC, že významná část veřejných investic se uskutečňuje prostřednictvím veřejných zakázek (jež v době před krizí COVID-19 představovaly okolo 14 % HDP EU);

ZDŮRAŽŇUJÍC zásadní roli funkčního systému zadávání veřejných zakázek, jehož součástí jsou odpovídající strategie řízení rizik, pro zachování veřejných služeb a poskytování služeb obecného zájmu, a to zejména v dobách krize a mimořádných situacích;

¹ Závěry Evropské rady ze zasedání ve dnech 1.–2. října 2020: dokument ST 13/20.

ZDŮRAŽŇUJÍC, že směrnice EU o zadávání veřejných zakázek² poskytují zadavatelům veřejných zakázek právní rámec k zajištění odpovědnosti v oblasti veřejných výdajů;

PŘIPOMÍNÁJÍC, že během pandemie COVID-19 se zadavatelé veřejných zakázek potýkali s obtížemi při zajišťování dostupnosti nezbytného zboží a služeb pro boj s krizovou situací;
PŘIPOMÍNÁJÍC sdělení Komise „Pokyny Evropské komise k používání rámce pro zadávání veřejných zakázek v mimořádné situaci související s krizí COVID-19“³, v němž se poukazuje na řešení ve stávajících právních předpisech EU, které poskytují nástroje, díky nimž se zadavatelé veřejných zakázek mohou vyrovnávat s mimořádnými situacemi, jako je pandemie COVID-19;

UPOZORŇUJÍC na potřebu preventivních opatření v zájmu připravenosti a na vyhodnocení schopnosti právního rámce pro nástroje zadávání veřejných zakázek vyrovnávat se s krizovými situacemi a vytvářet podmínky potřebné pro podporu oživení;

ODKAZUJÍC na článek 92 směrnice 2014/24/EU⁴ o zadávání veřejných zakázek, jenž Komisi umožňuje přezkoumat ekonomické dopady na vnitřní trh, zejména pokud jde o ukazatele jako přeshraniční zadávání veřejných zakázek a transakční náklady, vyplývající z používání finančních limitů;

² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES;

směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/25/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb a o zrušení směrnice 2004/17/ES;

směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/81/ES ze dne 13. července 2009 o koordinaci postupů při zadávání některých zakázek na stavební práce, dodávky a služby zadavateli v oblasti obrany a bezpečnosti a o změně směrnic 2004/17/ES a 2004/18/ES; a

směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/23/EU ze dne 26. února 2014 o udělování koncesí.

³ Úř. věst. 2020/C 108 I/01.

⁴ Směrnice 2014/24/EU.

PŘIPOMÍNÁJÍC nedávné závěry Rady Evropské unie o jednotném trhu⁵, v nichž se zdůrazňuje důležitá role zadávání veřejných zakázek, pokud jde o dosažení souběžné zelené a digitální transformace, a poukazuje na potřebu zvýšit informovanost o osvědčených postupech, zejména prostřednictvím využívání cílených kritérií a digitálních nástrojů zadávání veřejných zakázek ve všech příslušných veřejných zakázkách;

ZDŮRAŽŇUJÍC, že účinnost zadávání veřejných zakázek se výrazně projeví ve včas realizovaných, odpovídajících a na budoucnost připravených veřejných investicích na podporu oživení; a POUKAZUJÍC na to, že účinnost zadávání veřejných zakázek tedy bude představovat důležitý faktor úspěchu pro oživení, růst a tvorbu spravedlivých pracovních míst, a tedy i posílení hospodářské a sociální odolnosti Unie a ochranu zdraví jejích občanů i životního prostředí;

ODKAZUJÍC na pokyny Komise k účasti uchazečů a zboží ze třetích zemí na trhu EU s veřejnými zakázkami⁶; ODKAZUJÍC na článek 25 směrnice 2014/24/EU a články 43 a 85 směrnice 2014/25/EU;

ZDŮRAŽŇUJÍC, že důležitým a široce používaným nástrojem zadávání veřejných zakázek jsou rámcové dohody díky tomu, že prostřednictvím nezbytné flexibility tohoto nástroje pokrývají různé veřejné zadavatele a jejich pořizovací potřeby;

⁵ Dokument ST 10698/20: „Prohloubený jednotný trh v zájmu silného hospodářského oživení a konkurenceschopné a udržitelné Evropy“.

⁶ Sdělení Komise C(2019) 5494 final.

VYZÝVÁ Komisi a členské státy, aby při uskutečňování těchto společných cílů prostřednictvím účinných správních struktur a intenzivní koordinace na vnitrostátní úrovni pracovaly v úzkém partnerství s Evropským parlamentem, regionálními a místními orgány, Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů, a to zejména za účelem:

Zvýšení účinnosti zadávání veřejných zakázek na podporu oživení a při zvládání budoucích krizí

1. DOMNÍVÁ SE, že aby bylo možné napomoci oživení hospodářství EU, musí se veřejné investice urychlit, přičemž ZDŮRAŽŇUJE nutnost transparentnosti, rovného zacházení, spravedlivé hospodářské soutěže a integrity při zadávání veřejných zakázek; NALÉHAVĚ VYZÝVÁ členské státy, aby využily možností příslušných vnitrostátních a evropských rámců a zajistily rychlé a účinné zadávání veřejných zakázek, a dále členské státy VYBÍZÍ, aby zvyšovaly informovanost osob s rozhodovací pravomocí o funkčních strukturách zadavatelů veřejných zakázek, dále investovaly do jejich odborných znalostí a do profesionalizace zadavatelů veřejných zakázek, například centrálních zadavatelů, a posílily kapacitu zadavatelů veřejných zakázek s cílem věnovat se strategickým prioritám, zejména tvorbě pracovních míst, nápravě socioekonomických škod způsobených krizí COVID-19, podpoře malých a středních podniků, jakož i zeleným a digitálním prioritám;
2. ZDŮRAŽŇUJE význam spolupráce mezi zadavateli veřejných zakázek v členských státech i mezi nimi pro účinné veřejné investice během oživení a pro zvládání budoucích krizí; VYZÝVÁ proto členské státy, aby zintenzivnily své úsilí a tam, kde je to vhodné a možné, zavedly společné strategie a mechanismy a zohlednily přitom specifické potřeby a zájmy malých a středních podniků, a VYZÝVÁ Komisi, aby byla členským státům nápomocna tím, že bude poskytovat podporu a pokyny, co se týče přeshraničního a společného zadávání veřejných zakázek;
3. DOMNÍVÁ SE, že digitalizace zadávání veřejných zakázek významně posílí digitální transformaci hospodářství EU, sníží administrativní zátěž, podpoří transparentnost a odpovědnost a zlepší podnikatelské prostředí pro hospodářské subjekty; VYZÝVÁ členské státy, aby urychlily digitální transformaci zadávání veřejných zakázek, a to i prostřednictvím spolupráce mezi orgány veřejné správy; VYZÝVÁ členské státy, aby spolupracovaly při zadávání veřejných zakázek v oblasti digitálních řešení s cílem usnadnit zpracovávání dat a zároveň zajistily interoperabilitu;

4. NALÉHAVĚ ŽÁDÁ členské státy a Komisi, aby monitorovaly provádění veřejných investic a měřily pokrok při dosahování cílů v oblasti inovací a udržitelnosti v souladu s příslušnými odvětvovými strategiemi a právními předpisy; VYZÝVÁ členské státy, aby se rozhodly pro ambiciózní zavádění nové generace standardních formulářů (elektronických formulářů – e-Forms), a zároveň tam, kde je to vhodné a možné, zvolily jako povinná políčka oblasti, jako jsou zelené, sociálně odpovědné a inovativní veřejné zakázky;
5. ZDŮRAZŇUJE, že pro včasnou a úspěšnou realizaci veřejných projektů je nanejvýše důležitý systém pohotových a účinných opravných prostředků, a NALÉHAVĚ ŽÁDÁ členské státy, aby monitorovaly účinnost svých vlastních systémů opravných prostředků. VÍTÁ posílenou spolupráci mezi členskými státy v rámci sítě přezkumných orgánů první instance;
6. VYZÝVÁ Komisi a členské státy, aby vymezily osvědčené postupy a vypracovaly společná doporučení a pokyny v zájmu včasného průběhu zadávacích řízení;
7. VYZÝVÁ Komisi, aby přezkoumala ekonomické dopady na vnitřní trh vyplývající z uplatňování finančních limitů stanovených ve směrnici o zadávání veřejných zakázek⁷, a to s ohledem na potřebu podpořit v celé Evropě po skončení pandemie COVID-19 investice a také při zohlednění přístupu malých a středních podniků na trhy s veřejnými zakázkami a úlohy malých a středních podniků při podpoře oživení Evropské unie, aby o nich podala zprávu Evropskému parlamentu a Radě, a pokud je to možné a vhodné, aby rovněž zvažila, zda navrhnout zvýšení finančních limitů v dalším kole jednání, jak je uvedeno zejména v článku 92 směrnice 2014/24/EU;
8. VYZÝVÁ Komisi a členské státy, aby stanovily dodatečná opatření ke snížení administrativní zátěže a nákladů na dodržování předpisů a také k redukci procesních omezení pro zadavatele veřejných zakázek s cílem zjednodušit a posílit veřejné investice, a současně aby v co největší míře zajistily účinnou hospodářskou soutěž mezi hospodářskými subjekty a zlepšily fungování jednotného trhu, zejména tím, že:
 - přezkoumají účinnost a účelnost rámce pro zadávání veřejných zakázek včetně směrnic o zadávání veřejných zakázek v souladu s Dohodou o vládních zakázkách;

⁷ Viz pozn. pod čarou č. 2.

- prozkoumají možnosti využití „zjednodušeného režimu“ podle hlavy III směrnice 2014/24 a jeho rozšířené uplatnění na další služby v souladu s ustanoveními Dohody o vládních zakázkách;
- pokud je to vhodné a možné, vyjasní a v případě potřeby rozšíří možnosti flexibility při využívání rámcových dohod, pokud jde o určování množství dotčených prací, služeb a dodávek, jakož i pokud jde o dobu platnosti zamýšlené rámcové dohody, a zohlední přitom rovněž přístup malých a středních podniků na trhy s veřejnými zakázkami;
- Komise přezkoumá ekonomické dopady na vnitřní trh, pokud jde o uplatňování pravidel pro zadávání veřejných zakázek v odvětvích, která nemusí mít přeshraniční význam (jako odvětví mládeže a péče o seniory), a předloží o výsledcích přezkumu a, mimo jiné, o případných možných úpravách právního rámce zprávu;
- přezkoumají, zda je možné a vhodné sblížit některá ustanovení platná pro „veřejné zadavatele“ (podle směrnice 2014/24) a „zadavatele“ (podle směrnice 2014/25);
- zváží, jak vyřešit potíže se zajišťováním bezpečnosti (spolehlivosti) dodávek;

9. VYZÝVÁ Komisi, aby napomohla investičnímu úsilí v procesu zadávání veřejných zakázek a usnadnila jej, tak aby bylo možné řešit naléhavé výzvy, které v pandemické situaci vyvstávají, včetně digitálních kapacit, a aby v úzké spolupráci s členskými státy určila opatření, jež jsou zapotřebí k účinnému zvládnutí budoucích nouzových a krizových situací v zadávání veřejných zakázek, a to zejména tím, že:

- poskytne objasnění ohledně oblasti působnosti směrnice 2014/24, obzvláště co se týče využívání jednacího řízení bez předchozího uveřejnění; toto objasnění by mělo obsahovat pokyny s upřesněním důvodů pro mimořádnou naléhavost a seznam možných příkladů zvláště citlivých odvětví;
- vyhodnotí potřebu zavést další výjimky z uplatňování směrnic o zadávání veřejných zakázek v případě veřejných zakázek na konkrétní strategické produkty a služby v nouzových a krizových situacích v důsledku pandemií, teroristických útoků, mimořádného stavu, závažného a aktuálního ohrožení veřejné bezpečnosti nebo přírodních katastrof;

Stanovení správných pobídek pro inovativní a udržitelné investice a růst v EU
prostřednictvím zadávání veřejných zakázek

10. VÍTÁ, že Komise v rámci investičního plánu pro udržitelnou Evropu předložila návrhy na zavedení zelených kritérií nebo cílů pro zadávání veřejných zakázek v odvětvových iniciativách, ve financování EU nebo v právních předpisech týkajících se konkrétních produktů a kontroly veřejných zakázek z hlediska udržitelnosti; VYZÝVÁ Komisi, aby vypracovala pokyny a podpůrné nástroje k harmonizaci provádění projektů v případě projektů udržitelné veřejné infrastruktury, a zvýšila tak celkovou udržitelnost a atraktivitu investic;
11. ZDŮRAZŇUJE modelovou úlohu veřejného sektoru při dosahování cílů Agendy pro udržitelný rozvoj 2030, Zelené dohody pro Evropu a cíle dosažení klimatické neutrality do roku 2050, akčního plánu EU pro oběhové hospodářství, strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 a obecných zásad OSN v oblasti podnikání a lidských práv; v této souvislosti, pokud je to vhodné a možné, PODPORUJE ambiciózní zohledňování environmentálních aspektů, například kritéria nebo cíle, přičemž je zapotřebí brát v úvahu jejich praktické dopady na zadávací řízení, a ZDŮRAZŇUJE, že je zapotřebí podávání zpráv a monitorování, jak se plánuje v akčním plánu pro oběhové hospodářství; VYZÝVÁ Komisi, aby zvažila záruky a standardy týkající se náležité péče v oblasti lidských práv, a podpořila tak soudržnost politik s ohledem na Akční plán: financování udržitelného růstu, zejména nařízení (EU) 2020/852⁸ o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic, jakož i iniciativu Komise na téma Udržitelná správa a řízení společností⁹;

⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/852 ze dne 18. června 2020 o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic a o změně nařízení (EU) 2019/2088.

⁹ Evropská komise: nová konzultace na téma Udržitelná správa a řízení společností, září 2020.

12. VÍTÁ iniciativu Komise v rámci akčního plánu pro oběhové hospodářství s cílem podpořit budování kapacit pokyny, odbornou přípravou a šířením osvědčených postupů v zájmu zdůraznění důležité úlohy veřejnoprávních orgánů, pokud jde o příspěvek k cíli klimatické neutrality do roku 2050. Cílem by mělo být umožnit zadavatelům veřejných zakázek vzít do úvahy produkty a služby, které budou šetrné ke klimatu a účinně využívající zdroje, a tito zadavatelé by měli v nákupním procesu v co největší míře zohlednit náklady (externího) životního cyklu a ekonomické náklady; a VYZÝVÁ Komisi, aby vypracovala a šířila operativní metody výpočtu nákladů životního cyklu, zejména s ohledem na náklady plynoucí z environmentálních externalit;
13. DOMNÍVÁ SE, že zadavatelé veřejných zakázek by měli strategicky využívat svou kupní sílu a dosáhnout tak větší efektivnosti vynaložených prostředků a podpořit přechod na zelenější, inovativnější a oběhové hospodářství, zejména tím, že budou investovat do udržitelné infrastruktury, do opakovaně použitelných, recyklovatelných a opravitelných produktů účinně využívajících zdroje a do renovace veřejných budov s cílem zlepšit jejich udržitelnost a optimalizovat náklady životního cyklu; ZDŮRAZŇUJE, že veřejné zakázky mohou a měly by být využívány na podporu sociálních aspektů a ochranu lidských práv v globálních dodavatelských řetězcích, sociálního začlenění a spravedlivých pracovních míst, tak aby se vyvážily socioekonomické dopady krize, a ŽÁDÁ Komisi, aby poskytla pokyny včetně příkladů, jak v rámci zadávacího řízení dosahovat těchto cílů;
14. ZDŮRAZŇUJE, že pro zajištění úspěšného a účinného využívání unijních a vnitrostátních zdrojů k ekologické transformaci a úsilí o oživení budou zásadní transparentnost, odpovědnost a spravedlivá hospodářská soutěž;
15. DOMNÍVÁ SE, že je nezbytné vědět, jak uskutečňovat udržitelná a inovativní zadávací řízení, tak aby bylo možné využít výhod kupní síly veřejných zadavatelů, a proto členské státy a ostatní orgány Evropské unie VYZÝVÁ, aby maximalizovaly transformační schopnost zadávání veřejných zakázek tím, že budou rozvíjet klíčové schopnosti a kapacity zvládat aktuální výzvy, a Komisi, aby podpořila členské státy při vytváření evropské sítě poradenských center pro osvědčené postupy v zájmu rozvoje udržitelných a inovativních veřejných zakázek; VYZÝVÁ členské státy, aby podporovaly vzdělávání, odbornou přípravu a informační kampaně, pokud jde o zadavatele veřejných zakázek;

Příspěvek veřejných zakázek k odolnějšímu hospodářství EU

16. DOMNÍVÁ SE, že v odolnosti evropského hospodářství mají klíčovou roli inovace, a ZDŮRAZŇUJE, že zadavatelé veřejných zakázek by měli stimulovat poptávku po inovacích; VYZÝVÁ členské státy, aby povzbuzovaly a podporovaly inovativní veřejné zakázky;
17. KONSTATUJE, že spolupráce mezi zadavateli veřejných zakázek může formovat trhy, stimulovat inovace a zvýšit účinnost veřejných investic; VYZÝVÁ členské státy a Komisi, aby podněcovaly interakci mezi zadavateli veřejných zakázek a průmyslovými a inovačními ekosystémy, tak aby se usnadnilo propojování poptávky, mimo jiné zřizováním platform, jež umožní interakce mezi zadavateli a dodavateli v zájmu lepších strategií lepšího využívání zdrojů;
18. UZNÁVÁ, že je zapotřebí zvýšit odolnost evropského hospodářství, a ZDŮRAZŇUJE, že v tomto ohledu hrají zásadní úlohu členské státy a jejich zadavatelé veřejných zakázek, obzvláště proto, že jsou klíčovými investory v několika odvětvích hospodářství, a mohli by tudíž potenciálně být vystaveni nekalé vnější konkurenci;
19. ŽÁDÁ Komisi a členské státy, aby spolupracovaly a společnou metodikou vypracovaly pokyny a kritéria na podporu veřejného sektoru při využívání zdrojů prostřednictvím transparentních, spolehlivých, flexibilních a diverzifikovaných dodavatelských řetězců s cílem posílit evropské hospodářství, a snížily strategickou závislost na třetích zemích, zejména v určitých odvětvích evropského hospodářství, jež jsou klíčová pro fungování veřejných služeb a veřejné zdravotní péče, např. pokud jde o léčivé přípravky a zdravotnické prostředky; při určování přiměřeného a cíleného přístupu k této otázce se řádně zváží dopad na hospodářskou soutěž, ceny a zadávací řízení;

20. ZDŮRAZŇUJE, že EU musí prosazovat ambiciózní a vyváženou agendu volného obchodu, přičemž musí chránit své zájmy před nekalými a zneužívajícími praktikami, a zajistit reciprocitu; VÍTÁ práci na návrhu týkajícím se nástroje pro mezinárodní zadávání veřejných zakázek¹⁰, již je zapotřebí urychlit, aby se podpořil lepší přístup k veřejným zakázkám ve třetích zemích¹¹, a vytvoření dalších nástrojů pro řešení deformačních účinků zahraničních subvencí na jednotný trh; VYZÝVÁ Komisi, aby zvažila, jak řešit deformační účinky způsobené účastí uchazečů, kteří vyvíjejí činnost v jurisdikcích zařazených na unijní seznam jurisdikcí nespolupracujících v daňové oblasti, což jim přináší neodůvodněné soutěžní výhody v zadávacích řízeních;
21. VYZÝVÁ Komisi, aby na základě mezinárodních závazků EU a směrnic EU o zadávání veřejných zakázek dále objasnila a aktualizovala manévrovací prostor pro členské státy a zadavatele veřejných zakázek, pokud jde o vyvozování důsledků vyplývajících z oblasti působnosti těchto dohod, co se týče účasti uchazečů a produktů ze třetích zemí;
22. VYZÝVÁ členské státy, aby vypracovaly komplexní nákupní politiky a strategie, které by se měly zaměřovat zejména na odvětví, kde má veřejná poptávka významný dopad, jako jsou léčivé přípravky, zdravotnické prostředky nebo IT, a zvažily přitom také aspekty týkající se odolnosti, řízení rizik a bezpečnosti dodávek.
-

¹⁰ ST 5752/16- COM (2016) 34 final a 2012/0060 (COD).

¹¹ Závěry Evropské rady ze zasedání ve dnech 1.–2. října 2020: dokument ST 13/20.